

Only the strongest survive

“We moeten veel improviseren”, zegt de goedlachse Irene Gamisha, vroedvrouw in het Rugaba Hospital in de Oegandese hoofdstad Kampala. Laatstejaarsstudente vroedkunde Amy De Pauw trok dan ook grote ogen toen ze vorig academiejaar als stagiaire drie maanden aan de slag was in dit ziekenhuis, waar de arme bevolking uit de buitenwijken van Kampala wordt geholpen.

Irene Gamisha

De Pauw In Oeganda is een natuurlijke bevalling heel normaal. Verdoving of pijnstillers komen er niet aan te pas. Als vroedvrouw moet je het redden met je handen en een hoorbuis waarmee je de hartslag van de foetus kan beluisteren.

Gamisha Een tweeling of een foetus in stuitligging betekent niet dat er zoals vaak in België standaard een keizersnede wordt uitgevoerd. De regel is: als zowel moeder als kind gezond is, volgt een gewone bevalling.

De Pauw Als er toch moet worden verdoofd gebeurt dat zoals bij ons tot vóór de Tweede Wereldoorlog: via een inhalatietoestel wordt met ether vermengde zuurstof toegediend. Ik kon mijn ogen niet geloven toen ik dat voor het eerst zag! Ik werd al high van de geur alleen.

Gamisha Ik wist niet eens dat jullie dat niet meer deden (lacht).

Dagen onderweg

Gamisha In Oeganda - en zeker op het platteland - is thuis bevallen heel gewoon. Niet enkel omwille van de traditie, maar ook door een gebrek aan transportmogelijkheden.

Als er bij een bevalling thuis complicaties optreden leidt dat vaak tot levensbedreigende situaties voor moeder en kind.

De Pauw Op een dag hielp ik een vrouw die dagen onderweg was geweest om het ziekenhuis te bereiken. Haar lichaam was spontaan in arbeid gegaan na de dood van de foetus. Het werd een bijzonder moeilijke en pijnlijke bevalling. Dat soort vreselijke toestanden zijn helaas geen uitzonderingen.

Veel improvisatie

De Pauw Van bij het begin van mijn stage werd ik ingeschakeld als een volwaardige collega. Ik heb er voor het eerst in mijn leven gehecht, zonder iemand in de buurt die me kon helpen. Zo leer je veel op korte tijd. Aanvankelijk was ik ontdaan door wat ik zag: overbevolkte kamers, familieleden die op de grond slapen, patiënten die worden geweigerd omdat ze zelf geen naalden of handschoenen bij zich hebben.

Gamisha Patiënten wegsturen gebeurt gelukkig zelden, maar we moeten wel veel improviseren. Vooral de postnatale afdeling is meestal overbezet. Door een tekort aan bedden slapen moeders met hun pasgeboren baby's op matrassen op de grond.

Natuurlijke selectie

De Pauw Het grootste verschil met België is de algemene attitude. Zowel dokters, vroedvrouwen als patiënten lijken ervan uit te gaan dat alles wel goed komt. Voorafgaande onderzoeken gebeuren niet.

Amy De Pauw

Gamisha In Oeganda is ook de houding tegenover de dood van een baby anders dan bij jullie. Een kind verliezen doet steeds pijn, maar in gezinnen met meer dan vijf kinderen wordt al sneller gedacht aan het volgende dat zal komen.

De Pauw Bovendien worden kinderen er ook gezien als toekomstige werkkrachten. In dat opzicht maakt het overlijden van een baby deel uit van een natuurlijke selectie.

Gamisha *In Uganda only the strongest survive* (lacht).

Wouter Viaene

In het Arteveldemagazine van januari 2009 besteden we uitgebreid aandacht aan 'De competentie-mozaïek van de vroedvrouw als sturende motor van het leerproces' waarmee de opleiding Bachelor in de vroedkunde van de Arteveldehogeschool een 'Bijzonder kwaliteitskenmerk' van de Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO) in de wacht sleepte.